

ВИЗНАЧЕННЯ КЛЮЧОВИХ НАПРЯМІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

DEFINITION OF KEY DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PHYSICAL THERAPY

Селюкова Н. Ю., Seliukova N. Yu.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна;

ДУ «Інститут проблем ендокринної патології імені В. Я. Данилевського НАМН

України» м. Харків, Україна

National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine;

SI «V. Danilevsky Institute for endocrine pathology problems of NAMS of Ukraine»,

Kharkiv, Ukraine

Анотація. Для оптимізації дослідницького процесу необхідно виявити недостатньо вивчені аспекти та визначити ключові пріоритети. У цій роботі представлено глобальну програму досліджень фізичної терапії, що включає 9 міжнародно визнаних пріоритетних напрямів, на яких повинні зосередитися майбутні дослідження.

Ключові слова: дослідження фізичної терапії, пріоритети фізичної терапії, програма досліджень.

Abstract. To optimize the research process, it is necessary to identify understudied aspects and define key priorities. This paper presents a global physical therapy research agenda, which includes 9 internationally recognized priority areas on which future research should focus.

Keywords: physical therapy research, physical therapy priorities, research program.

Вступ. За останні десятиліття спостерігалось стрімке зростання кількості публікацій з досліджень у галузі фізичної терапії як у контексті загальних досліджень здоров'я, так і у сфері фізичної реабілітації [1]. Розробка плану досліджень для фізичної терапії може не лише покращити якість наукових робіт та сфокусувати зусилля на спільних і значущих цілях, але й сприяти створенню клінічних рекомендацій, що базуються на сучасних доказах та цінностях фізичної терапії. Незважаючи на різницю в практиці, ресурсах та умовах фізичної терапії у світі, а також на можливу специфічність деяких питань для окремих країн, більшість дослідницьких пріоритетів, ймовірно, є актуальними для загального розвитку професії [2, 3].

Метою цього дослідження є перегляд пріоритетних напрямів у фізичній терапії та їх систематизація в глобальній дослідницькій програмі. Додатковою метою є порівняння визначених пріоритетів.

Матеріали та методи. Для збору необхідної інформації було проведено систематичний пошук у наукових базах даних PubMed та Web of Science, а також у пошуковій системі Google Scholar для виявлення досліджень. Ключовим критерієм для включення було залучення до дослідження фізичних терапевтів, наукових співробітників у галузі фізичної терапії, пацієнтів, які безпосередньо визначали зміст дослідницьких програм або проводили дослідження, спрямовані на встановлення

пріоритетних напрямів у сфері фізичної терапії.

Отримані результати. Ця робота систематизувала літературу про пріоритети досліджень фізичної терапії, об'єднавши їх у глобальну дослідницьку програму з 9 ключових категорій. Ці пріоритети слугуватимуть основою для майбутніх досліджень, спрямованих на важливі питання для різних зацікавлених сторін у всьому світі.

Визначення економічної ефективності фізіотерапії та оптимальної організації втручань виявилися найбільш пріоритетними сферами. Хоча австралійські дослідження вже демонструють економічну вигоду фізіотерапії при низці захворювань, глобальні відмінності в ресурсах та наданні послуг зумовлюють необхідність проведення подібних оцінок у різних країнах для обґрунтування цінності фізичної терапії перед громадськістю, політиками та страховими компаніями [4]. Крім того, визначення оптимальних моделей надання послуг, включаючи структуру (умови, ресурси, знання) та процеси (очікування, розклад, компоненти, частота), поряд з ключовими результатами, сприятиме підвищенню якості. Цього можна досягти шляхом ітеративної оцінки та коригування практики, наприклад, за допомогою циклу PDSA (Plan-Do-Study-Act) [5].

Третьою найбільш пріоритетною сферою досліджень були освіта, професійне зростання та якість надання послуг. Існуюча різноманітність систем освіти та професійного розвитку фізичних терапевтів у світі підкреслює важливість забезпечення базового рівня якості освітніх програм та безперервного професійного вдосконалення фахівців відповідно до нових наукових даних та методик. У зв'язку з цим, дослідники повинні зосередитися на вивченні нових

освітніх парадигм, їх порівнянні з традиційними, а також на оцінці доданої цінності різних форматів навчання (короткострокових курсів, довгострокових програм) для формування компетентностей фізичних терапевтів [6].

Щодо інструментів оцінки, то поряд з їх розробкою для фізичної терапії, не менш, а можливо й більш важливим є дослідження їх психометричних характеристик та практичної цінності (наприклад, вартість, вимоги до простору та навчання) для запобігання використанню неякісних та непрактичних методів вимірювання.

Важливим пріоритетом досліджень у фізичній терапії є глибше розуміння механізмів інвалідності та систем класифікації, зокрема, причин ефективності або неефективності певних методів лікування. Фізична терапія постійно розвивається, і нові підходи часто впроваджуються в практику до отримання переконливих доказів їхньої дієвості або чіткого обґрунтування застосування. Тому дослідникам слід приділяти особливу увагу вивченню механізмів, що лежать в основі ефектів різних методів лікування [7].

Потреби, очікування, досвід пацієнтів та контекстуальні фактори впливають на клінічні рішення фізіотерапевта та ефективність лікування. Тому важливо досліджувати фізіотерапевтичні втручання з позиції пацієнта для зміцнення терапевтичного альянсу та покращення результатів.

Попри те, що ця категорія не була серед найвищих пріоритетів, дослідження чітких прогностичних факторів, класифікації пацієнтів та прогнозування їхньої відповіді на конкретне лікування є критично важливими для обґрунтованих клінічних рішень. Прогнозування непрацездатності на основі вимірювань може допомогти

адаптувати фізіотерапію, тому дослідження діагностичних тестів заохочуються. Аналіз відповіді на лікування спрямований на розуміння причин неефективності фізіотерапії у деяких пацієнтів та прогнозування їхньої реакції для вибору оптимального клінічного шляху [8].

Останнім пріоритетом досліджень у фізичній терапії є вивчення доданої цінності технологій та великих даних. Незважаючи на зростання технологічно підтримуваних втручань (від простих трекерів до віртуальних терапевтів), бракує досліджень їхньої надійності та переваг над стандартною практикою. З розвитком комерційних пристроїв необхідні постійні дослідження. Крім того, використання великих даних з електронних медичних записів для покращення якості медичних послуг має стати майбутнім пріоритетом [9].

Отже, майбутні дослідження пріоритетів можуть об'єднати міжнародні погляди для створення глобальних програм. Крім того, хоча існуючі пріоритети охоплюють різні сфери фізичної терапії, окремих документів щодо пріоритетів у жіночому здоров'ї та геріатрії не виявлено. Можливо, деякі з цих пріоритетів включені в інші галузі охорони здоров'я, але важливо з'ясувати потреби клініцистів, пацієнтів та дослідників саме в цих сферах.

Висновки. Ця робота пропонує міжнародну дослідницьку програму для фізичної терапії, що складається з 9 пріоритетних категорій досліджень, які потребують вивчення. Науковці можуть використовувати цю програму для оцінки її застосовності у своїх конкретних умовах або регіонах (наприклад, у країнах з різним рівнем економічного розвитку), а також для розробки та проведення актуальних досліджень, спрямованих на відповіді на ці важливі питання.

Список літератури

1. Jesus T.S., Gianola S., Castellini G., Colquhoun H., Brooks D. Evolving trends in physiotherapy research publications between 1995 and 2015. *Physiother Can.* 2020. Т. 72, № 2. С. 122–131. DOI: 10.3138/ptc-2018-0065.
2. Froment F.P., Olson K.A., Hooper T.L. та ін. Large variability found in musculoskeletal physiotherapy scope of practice throughout WCPT and IFOMPT affiliated countries: an international survey. *Musculoskelet Sci Pract.* 2019. Т. 42. С. 104–119. DOI: 10.1016/j.msksp.2019.04.012.
3. *Annual Membership Census.* World Confederation for Physical Therapy, 2022.
4. Froment F.P., Olson K.A., Hooper T.L. та ін. Large variability found in musculoskeletal physiotherapy scope of practice throughout WCPT and IFOMPT affiliated countries: an international survey. *Musculoskelet Sci Pract.* 2019. Т. 42. С. 104–119. DOI: 10.1016/j.msksp.2019.04.012.
5. Taylor M.J., McNicholas C., Nicolay C., Darzi A., Bell D., Reed J.E. Systematic review of the application of the plan-do-study-act method to improve quality in healthcare. *BMJ Qual Saf.* 2014. Т. 23, № 4. С. 290–298. DOI: 10.1136/bmjqs-2013-001862.
6. *Physiotherapist Education Framework.* Physiotherapy W., 2021.
7. Bialosky J.E., Beneciuk J.M., Bishop M.D. та ін. Unraveling the mechanisms of manual therapy: modeling an approach. *J Orthopaed Sport Phys Ther.* 2018. Т. 48, № 1. С. 8–18. DOI: 10.2519/jospt.2018.7476.
8. Teirlinck C.H., Verhagen A.P., Reijnenveld E.A.E. та ін. Responders to Exercise Therapy in Patients with Osteoarthritis of the Hip: a Systematic Review and Meta-Analysis. *Int J Environ Res Public Health.* 2020. Т. 17, № 20. 7380. DOI: 10.3390/ijerph17207380.
9. Rodeghero J., Cook C. The use of big data in manual physiotherapy. *Man Ther.* 2014.

Т. 19, № 6. С. 509–510. DOI: 10.1016/j.math.2014.10.014.

Відомості про авторів/Information about the Authors

Селюкова Наталія Юріївна, доктор. біол. наук, доцент, старший дослідник, доцент ЗВО кафедри фізичної реабілітації і здоров'я Національного фармацевтичного університету. Старший дослідник, пров. наук. співроб. відділу координації та внутрішнього контролю науково-методичної роботи ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України» м. Харків, Україна.

Seliukova Nataliia Yuriivna, Doctor of Biology, Associate Professor, Senior Researcher, Associate Professor of the Department of physical rehabilitation and health, National University of Pharmacy. SI «V. Danilevsky Institute for endocrine pathology problems of NAMS of Ukraine», Kharkiv, Ukraine.

e-mail: selyk3@gmail.com

ORCID: 0000-0001-9657-6888